

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACJE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska naporwne i różne uwagi
8	27 ⁴³	748 + 4 ⁰	6 2	90 Pl. Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	Mgła
2	3,	410 + 14,	3 4	41 Pl. Wschodni	Mgła	
10	2,	988 + 8,	2 3.	78		

Wiadomości zagraniczne.

— Petersburg 25 Września. —

W imiennym Jego Cesarskiej Mości najwyższym ukazie, w dniu 5 września r. b. do Rządzącego Senatu, z własnoręcznym N. Pana podpisem, wydanym, wyrażono: » W czuwaniu naszym nad urzędnikami cywilnymi w cesarstwie, we wszystkiem co dotyczy urządzenia służby rządowej, uznaliśmy za stosowne przyjąć pod własne nasze przewodnictwo zawiadywanie temi urzędnikami, w zupełnym ich składzie, i wskutku tego rozkazujemy: 1) Ustanowić przy 1szym wydziale własnej naszej kancelaryi, departament inspektorski wydziału cywilnego, dla załatwiania w nim interessów co do przeznaczania i uwalniania urzędników ze służby, podwyższania ich rang, zatwierdzania w urzędach, tudzież co do innych przedmiotów, na zasadzie zatwierdzonej przez nas, tu załączającej się ustawy. 2) Departament ma rozpocząć swe czynności od dnia 1 stycznia 1847 r. 3) Interessa, mające być na zasadzie takowej ustawy, załatwianemi w departamencie inspektorskim, lecz weszły już lub mogące wejść do Heroldyi przed dniem 1 grudnia r. b. też Heroldya ma ukończyć, stosownie do istniejącego porządku. O rezolucyach zaś Heroldyi, mających nastąpić po otwarciu czynności departamentu. Minister sprawiedliwości zawiadomić ma sekretarza Stanu, zarządzającego 1szym wydziałem własnej naszej kancelaryi, dla dalszych rozporządzeń. 4) Wszystkie Władze i wydziały mają przedstawienia swe względem badania rang za wysługę lat, równie jak i w innych przedmiotach, stosownie do ustawy nadsyłać, po 1szym grudnia r. b. do rozpoznania w departamencie inspektorskim wydziału cywilnego; i 5) Z otwarciem czynności tegoż departamentu, minister sprawiedliwości wejść powinien, porządkiem przepisany, z przedstawieniem względem reorganizacyi tych ekspedytor Heroldyi, do któ-

rych przechodziły interessa, które weszły pod zawiadywanie departamentu inspektorskiego wydziału cywilnego. «

Przytaczamy tu główne punkta organizacyi departamentu inspektorskiego wydziału cywilnego: §. 1. Zawiadywanie ogólnym składem urzędów cywilnych, przechodzi odtąd pod własne przewodnictwo Jego Cesarskiej Mości. Załatwianie interessów w tej mierze ześrodkowuje się w osobno ustanowionym przy 1szym wydziale własnej Jego Cesarskiej Mości kancelaryi departamentcie, pod nazwiskiem departamentu inspektorskiego wydziału cywilnego. §. 2. Nikt nie może być inaczej awansowanym, jak przez władzę cesarską. Odtąd posuwanie w rangach i wszystkie przemiany w składzie urzędników cywilnych, zatwierdzone będą, zamiast ukazów, ogłaszanych i podpisem stwierdzających, najwyższemi rozkazami. §. 3. Najwyższy rozkaz jest wyrażeniem najwyższej woli, odnoszącem się do wszystkich przypadków osobistego stanu urzędników cywilnych, od samego nadania pierwszej rangi klasowej. §. 4. Najwyższe rozkazy względem urzędników cywilnych zastępują w całej mocy ukazy imienne, i dla tego mogą być przyjmowane we wszelkich sprawach jako rzeczywiste dokumenta. Układają się one podług przepisanej formy. Następstwo po sobie najwyższych rozkazów oznacza się liczbami i numerami. §. 5. Do składu rozkazu wchodzi i składane są przedmioty w następującym porządku: Awans: za odznaczenie się, za wysługę lat, w skutku examinu, przy dymissyi.— (Uwaga. Co do tych artykułów, awans ma za zasadę wskazane w prawie warunki.) Zatwierdzenie w rangach, przemianowanie, nominacye, zatwierdzenie w urzędzie, przyjęcie do służby, przeniesienie, urlopowanie, przedłużenie terminu urlopu, uwolnienie ze służby, monarsze zadowolenie, wykreślenie z list wychodzących ze służby przez śmierć lub inne przypadki, wykreślenie z list w skutku wyroków sądowych. §. 6. Najwyższe rozkazy przedstawia-

ne są N. Cesarzowi, do zatwierdzenia ich przez Jego Cesarską Mość, rozkazy kontrasygnuje sekretarz Stanu, a następnie przesyłają się do Rządzącego Senatowi, dla zakomunikowania ich w druku wszystkim wydziałom i dla przywieżenia najwyższej woli do skutku. — (Uwaga. Odebranie przysięgi, wydanie patentów, rozporządzenie względem wytrącenia pieniędzy za podwyższenie rangi i za urlopy nad dni 28, tudzież wszelkie prawami przepisane wykonania, odbywają się na dawniejszej zasadzie.) § 7. Do wiedzy departamentu należą wszystkie przedmioty osobistego składu urzędów cywilnych, jako to: a) Przyjmowanie do służby wszystkich urzędników klasowych i mających prawo do rang klasowych; b) awansowanie w rangach; c) Uwalnianie zupełnie ze służby urzędników klasowych; d) Urlopowanie w takich przypadkach, które przechodzą władzę nadaną ministrom i głównie zarządzającym osobnemi częściami; e) Nominowanie na urzędy, odniesione podług klasyfikacji do pierwszych VI. klas, uwalnianie od tych urzędów i przenoszenie; f) Przemianowywanie z rang wojskowych w cywilne, tudzież przywracanie dawniejszych rang wojskowych; g) Przyjęcie do służby rossyjskiej cudzoziemców, którzy wykonali przysięgę na wieczne poddaństwo; h) Wykreślenie z list wychodzących ze służby urzędników, przez uwolnienie tychże od niej, lub wskutku śmierci; i) Dozwalanie noszenia mundurów w dymissyi; k) Ciągłe utrzymywanie w należytej zupełności list stanu służby wszystkich zostających w służbie rządowej urzędników klasowych; l) Układanie i utrzymywanie listy ogólnej wszystkich zostających w służbie urzędników klasowych, podług zatwierdzonych form, z notowaniem wszystkich zmian we wszystkich przypadkach, o których zwierzchności obowiązane są co miesiąc donosić. Układanie list stanu służby osób, nie mających nad sobą wyższej zwierzchności, dla przedstawienia do znaków honorowych nie-skazitelnej służby, i w innych przypadkach; m) Delegowanie urzędników do obrzędów. § 8. Ustawa ta wskazuje porządek rozstrzygania przedstawień, przez najwyższą władzę, oraz zawładnywanie ogólnym składem urzędników cywilnych, nie dotycząc we wszystkiem innem ustawy o służbie cywilnej, która pozostaje w swój mocy. § 9. Nominowanie i uwalnianie urzędników i w ogólności porządek zatwierdzania interessów w departamencie, zgadza się z ogólną ustawą ministerstw.

Przez ukazy Cesarskie, mianowani kawalerami orderu s. Anny 2 klasy: professor medycyny w królewskim Berlińskim uniwersytecie, doktor Hecker, i archiwista jeneralny królestwa Belgii, p. Hachard.

Z powodu wyikłej wątpliwości o tem, gdzie mają wykonywać przysięgę na poddaństwo rossyjskie, cudzoziemcy zostający w służbie wojskowej, N. Cesarz rozkazał, aby ją wykonywali w tych samych pułkach, w których pełnią służbę, i aby rotę przysięgi podpisywane

były w dwóch exemplarzach, z których jeden ma być złożony w Rządzącym Senacie, a drugi w archiwum pułkowym.

— Paryż 27 Września. —

Dzienniki ministeryalne, jak *Jour. des Débats* i *la Presse*, nie wspominają dziś jeszcze ani jednem słowem o protestacyi posła angielskiego przeciw zaślubieniu xcia Montpensier z Infantką hiszpańską; przeciwnie w stanowczych wyrazach oświadczają, że zaślubiny w oznaczonym czasie nastąpią.

W pałacu w Compiègne przygotowują mieszkanie dla rodziny królewskiej, która przy końcu bieżącego lub na początku przyszłego miesiąca, ma tam na niejaki czas przybyć.

Korrespondent pisze: » Ciągłe jeszcze legitymiści powątpiewają o przybyciu hrabiego Montemolin i jenerała Cabrery do Londynu. Z tem wszystkiem zdaje się być pewnem, że ani jeden ani drugi nie ukazał się dotąd w Hiszpanii. Przeszukanie mieszkania margr. Villafranca, dowodzi, że rząd francuzki ma go w podejrzeniu, iż się przyczynił do ucieczki hrab. Montemolin. Niektóre papiery zabranejmu niemu zostały przez policję, między niemi ma się znajdować jeden list jego do hr. Montemolin, w którym znajdują się sprawozdanie z konferencyi, jaką margrabia miał mieć z p. Guizot względem zaślubienia królowej Izabelli z hr. Montemolin. I odpowiedź ostatniego na to miała się znaleźć. Wymieniają jeszcze karlistowskiego jenerała Sopolana, który miał zostać uwięziony. Za powód do tak ostrego z jenerałem postępkę, podają, że policja otrzymała niewątpliwą wiadomość o jego zamiarze ujęcia do Hiszpanii. Jenerał ten był w ogólności w ostatnich czasach ściśle strzeżony, gdyż już raz przed półtora roku usiłował dostać się do Hiszpanii. Wówczas jego i jeszcze jednego karlistowskiego jenerała przytrzymało w bliskości granicy hiszpańskiej. Poczem obudwom wyznaczono oddzielne miejsca w północnej Francyi, gdzie ciągle pod dozorem policyjnym zostawali.

» Jeżeliby hr. Montemolin dostał się do Hiszpanii, bez wątpienia nabawiłoby to nie małego kłopotu rząd hiszpański. Temu zapobiedz ma naturalnie rząd francuzki podwójny interes, a z tego wyjaśnia się dostatecznie zaostrenie środków przeciw wszystkim karlistowskim wychodźcom we Francyi, których tu wiele tysięcy się znajduje, jak i podwójna baczność pogranicznych władz francuzkich. Czy zresztą w baskijskich prowincjach, tej głównej podporze Karlistów w ostatnich wojnach domowych, da się wzbudzić dawniejszy zapal, ulega, według listów z tamtąd otrzymanych, wielkiej wątpliwości. Prowincye te zbyt są wyczerpane przez wielkie a daremne w ostatniej wojnie ofiary, w pieniądżach, materyale i ludziach, aby przedewszystkiem nie pragnęły pokoju i wewnętrznej spokojności, jakiej teraz używają.

» W innych prowincjach widoki nie są więcęj pomyślne. W Katalonii i niższej Aragonii, bandy karlistowskie nie najlepsze znalazły przy-

jęcie, zwłaszcza że rozpoczęły swe dzieło od uciskania ludności wiejskiej, następnie też ściągane bez ustanku przez wojska rządowe rozproszyć się musiały. Z całego teraźniejszego stanu rzeczy okazuje się, że widoki przedsięwzięcia hr. Montemolin nie są bynajmniej pomysłne.

Wiadomo, że protestatka ze sirony Anglii podana była przez jej posła przy tutejszym dworze w dniu 25 b. m., i w tymże dniu odbyła się rada gabinetowa, na której ministrowie postanowili przywieźć do skutku zaślubiny księcia Montpensier pomimo protestacyi angielskiej.

List z Londynu zapewnia stanowczo, że hr. Montemolin nie był przyjmowany przez żadnego członka ciała dyplomatycznego, pomimo starań, jakie czynił jeden lord znakomity.

Jedna z gazet mówi, że król Ferdynand VII. zostawił majątku 85 milionów fr., ale że z 42½ milionów, przypadających dla narzeczonej księżniczki Montpensier, straciła królowa Krystyna w czasie swej administracyi, około 12 milionów, a przynajmniej król Ludwik poprzestał na posagu tylko 30 milionów. Na wyprawę dla tejże Infanki zrobiono tu obślunków za 3 miliony a dyamenty, które tu nadesłano z Madrytu dla oprawienia ich na nowo, warte są 6 milionów.

— Rzym 21 Września. —

Pruska korweta *Amazona* wyszła wczoraj pod żagle ze zwłokami księcia pruskiego Henryka. Jeszcze onegdaj przewieziono trumnę na pokład okrętu, a 21 wystrzałów działowych, pochylona na dół bandera i na pół opuszczona chorągiewka na środkowym maszcie, to były morskie honory, z którymi przyjęto zmarłego. Okręt popłynie do Cuxhaven. Złamał przewiezione będzie ciało rzeką na miejsce przeznaczenia swego; towarzyszy mu baron Moltke, adjutant Jego Kr. Wysokości.

Burze porównania dnia z nocą zaczęły się w sam czas, dziś bowiem wiele przenikający sirocco, który zwykle bywa poprzednikiem gorszego powietrza.

Papież udzielił wczoraj błogosławieństwo processyi brackiej, która przechodziła około pałacu papieżkiego na Kwiryalu. Liczne tłumy widzów zebrane były we wnętrzu pałacu. Gdy się Papież ukazał, miały zamiar wydać zwykle okrzyki radości; ale lekkie skinienie ręki jego, uspokoiło masy. Wszystko odbyło się cicho i spokojnie.

Piszą z Lukki, że książę Ferdynand Bourbon, książę dziedziczny Lukki, świeżo połączony związkiem małżeńskim z siostrą księcia Bordeaux, przechadzając się w tych dniach ponad morzem w okolicach Vialgo, sposrzedł tonącego w kąpielii człowieka. Książę rzucił się do wody, zanurzył kilkakrotnie, wyciągnął na brzeg nieostrożnego, który już stracił zmysły, i dawszy mu ratunek, jakiego jego stan wymagał, skrył się od oświadczeń wdzięczności uratowanego i jego rodziny.

Rozmaitości.

XIĘŻNA BERRY W WANDEI.

(Ciąg dalszy.)

Dla nadziei Xiężny, było straszny cios. Zgodna Wandea zdolna była do wielkich czynów, rozdwojona Wandea utraciała całą swoją siłę, i to tym bardziej, że drogi czas marnował się na naradach, i gdy ze stratą czasu znikala i nadzieja niespodzianego wybuchu. Xiężna z wielką energią zbijała powody zniewalające ją do odłożenia poruszenia. Najgorszą było w tej mierze okolicznością, że za obudwoma sobie przeciwnemi zdaniem słuszne powody przytoczyć się dały, tak, że żadna strona nie mogła mieć nadziei pozyskania drugiej. Dla Xżny Berry w każdym razie byłoby lepiej, gdyby się Wandea jednomyślnie przeciw lub jednomyślnie za poruszeniem była oświadczyła; w pierwszym przypadku nie potrzebowałaby już myśleć jak o własnem osobistem bezpieczeństwie; w drugim przypadku wszelkie zewnętrzne okoliczności byłyby przynajmniej tyle pomysłne ile tylko być mogły.

Dowódcy, którzy się oświadczyli przeciw poruszeniu, mieli słuszność, mówiąc, że żaden z trzech przypadków w depeszy z Massa za warunk położonych nie nastąpił. Równie słusznem było że nie nastąpienie tych trzech przypadków czyniło przedsięwzięcie Xiężny Berry daleko niepewniejszym i skłonność do poruszenia znacznie zniejszyć musiało. Nie trudnem także było dla obrońców tego zdania wykazać trudności przedsięwzięcia; gdyż były rzeczywiście bardzo wielkie. Słabość Wandei w porównaniu z rządem, który całemi siłami Francyi rozporządzał; niedostatek amunicyi, której z wielką ostrożnością nabywać można było; nieuchronne błędy potajemnie ułożonej organizacyi naprzeciw władzy, która otwarcie postępować mogła i na zachodzie postawiła armię z 50,000 złożoną, która łatwo pomnożoną być mogła; ostygnięcie umysłów, jakie pociągnąć za sobą musiało nieudanie się przedsięwzięcia w Marsylii, dalej szkodliwe skutki bezpożytecznego poruszenia, któreby moralny i wojskowy urok Wandei zniweczyć musiało, były właściwe powody, które przytaczano, aby nakłonić Xiężną Berry do zaniechania powziętego przez nią planu.

Ale jeżeli te powody nie były bez wagi, dowódcy, którzy za poruszeniem głosowali, przytaczali przeciw nim inne, które na Xiężną Berry żywsze wrażenie czynić musiały. Gdy już wzięto się do broni, mówili oni: Nie ma już czasu do namysłu. Gdy matka Henryka Vgo raz w Wandei się znajduje, jej rzeczą jest, jako Rejentki, rozkazywać krajowi. Dalej, 50 tysięcy ludzi, o których mówią, należą tylko w połowie do rządu. Zaszły liczne porozumienia i za osiągnięciem pomyselnego wypadku wielką część żołnierzy będziemy z sobą mieli, rozdrobienie wojska czyni tę pomysłność nie tylko możliwą ale nawet łatwą. Gdy spieszenie wystąpimy, będzie można rozrzucone oddziały rozbroić. Prócz tego fałszem jest, jakoby sama Wandea naprzeciw wszystkim siłom pozostała; listy, jakie Xiężna z południowych części odbiera, nie każą bynajmniej o tem wątpić; niepomyślność usiłowań w Marsylii, nie zniszczyła bynajmniej karlistowskiej organizacyi. Zmieniła się przeto tylko jedna okoliczność, to jest, że Wandea ma dać haśło, zamiast co miała je przyjąć. Prócz tego nie ulega wątpliwości, że w Paryżu zagraża poruszenie republikanów. Ale przy teraźniejszym stanie

rzeczy, poruszenie rojalistowskie na zachodzie powinno republikańskie do wybuchu przywieść.

Te powody odniosły u księżny Berry nad przeciwnemi zwycięstwo. Pisała przeto dnia 18 maja do Margrabiego Coislin: „Uważałabym sprawę moją za zgubioną, gdybym z tego kraju uciekać musiała, a jednak musiałabym to uczynić, gdyby bezzwłocznie poruszenie nie nastąpiło. Wtedy nicby mi nie pozostało jak zdala od Francji na to narzekać, że zbyt wiele liczyłam na przyrzeczenie tych, dla miłości których wszystko poświęcałam, aby przyrzeczeń moich dopełnić.“

Do tego listu dołączony był rozkaz wzięcia się do broni: datowany z Saintong 18 maja 1832 r. „Według nadesłanych mi doniesień o prowincjach zachodu i południa, mojem zdaniem jest, aby w dniu 24 maja rozpoczęto się wszędzie poruszenie, Ten mój zamiar objawiłam wszędzie i teraz go objawiam moim zachodnim prowincjom.“

Księżna Berry nie mogła niepoznać, że tak na zachodzie jak i południu zawiadła się; ale pomimo to nie traciła odwagi. Ci którzy zarzuty czynili, byli jednak zawsze jej sprawy przychylni. Wahali się, gdyż pomyślo wypadek uważali za

niepodobny. Aby całą Wandę pod ich chorągwie zgromadzić, był przeto pomyślny wypadek koniecznym; ten jej powinien dać wszystko czego potrzebowała: zgodę jej stronnictwa, niezaprzeczone znaczenie i przystęp znacznej części rozrzuconych na zachodzie sił wojskowych pod jej chorągwie. Ale nawet z środkami, jakie jej pozostały, jeszcze zwycięstwo było podobne. Musiała się przeto jaknajprędziej ile można starać o osiągnięcie pomyślnego wypadku, bo jak ktoś lakonicznie powiedział, że nic tak nie roli szczęścia jak powodzenie. (D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 12 do dnia 13 Października.

Saski Jan, Linczewski Maksymilian, Rochlitz Herman, Jaworski Hieronim, z Polski; -- Aureggio pułkownik ces. ros., Straszewski Józef ob., Straszewska Wincencya ob., z Galicyi; -- Wodetzka Joanna, Fuchs Elżbieta, z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Kwaśniewski Lukasz, Giziński Jan ob., do Polski; -- Pisarzowski Józef ob., Pikusińska Justyna, do Galicyi; -- Heindel Karolina, do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 992.

INTENDENT ZAOPATRZENIA POTRZEB WOJSKOWYCH.

Stosownie do reskryptu Rady Administracyjnej z dnia 12 Października r. b. Nro 4882 D. G. podaje do powszechnej wiadomości iż w biurze Intendentury wojskowej w domu Władz Rządowych przy kościele S. Piotra odhływać się będzie licytacja przez sekretne deklaracje które na ręce Intendenta zaopatrzenia potrzeb wojskowych w terminie do dnia 20 Października r. b. godziny 12 z południa składane być winny; na powyższe przedsiębiorstwo przez rok jeden od 1go Listopada 1846 do 31 Października 1847 trwać mające, cena do licytacji ustanawia się taxa rządowa co miesiąc na mięso wołowe i cielęce stanowiąca; deklaracja podług niżej zamieszczonego wzoru składający, winien wyrazić jaki rabat na korzyść Skarbu odstępuje od należności na podstawie rzeczowej ceny wyrachowanej. Nadto deklarant winien złożyć w Kassie Głównej *vadium* w kwocie złotych polskich 200 i złożenie tegoż ma być przez Kassjera nu wierzchu deklaracji poświadczony. Bliższe warunki licytacji znajdują się w Biurze Intendentury i każdego czasu przejrane być mogą.

Wzór Deklaracji.

W skutek ogłoszenia przez Intendenturę zaopatrzenia potrzeb wojskowych z dnia 13 Października 1846 Nro 992 składam niniejszą deklaracją, iż przedsiębiorstwa dostawy mięsa wołowego i cielęcego do Lazaretu wojskowego na Wesoly przy Krakowie podejmuje się według warunków przezemnie przejranych i zrozumianych odstępując na korzyść Skarbu rabat (tu wypisać literami stopę odstąpionego procentu) od należności na podstawie taxy co miesiąc przez rząd na mięso wołowe i cielęce stanowiącej wyrachowanej. Na pewność tej dostawy złożyłem w Kassie Głównej *vadium* w kwocie złotych polskich 200, jak poświadczenie na wierzchu deklaracji przekonywa.

Tu następuje data, imię i nazwisko i miejsce zamieszkania deklaranta. Na wierzchu deklaracji zamieścić: »Deklaracja na przedsiębiorstwo dostawy mięsa wołowego i cielęcego do Lazaretu wojskowego.«

Ostrzega się że deklaracje po terminie złożone, lub poprawy i przekreślenia obejmujące, przyjęte nie będą.

Kraków d. 13 Października 1846 r.

KOPFF.

Doniesienie prywatne.

LICYTACYA DRZEWA

500 do 1,000 sosien i nieco świerków osobliwie do budowania zdadne, będą dnia 7 i 8 Listopada t. r. o godzinie 10 w lesie Lendzińskim do księstwa Pszczyńskiego należącym, za złożeniem gotowych pieniędzy najwięcej placącemu publicznie sprzedane.

Warunki szczególniejsze oznajmia się chęć kupna mającym przed zaczęciem licytacji, z tym nadmienieniem, iż gdyby kupujący życzył

sobie miejsca do składania drzewa blisko Nowego Bierunia w celu łatwiejszego spławienia onegóż na Wisłę, i w tej mierze także wygodzić mu można.

Pretendenci życzący sobie przed terminem naznaczonym oglądać wyż wspomniane drzewo, mogą się udać wprost do leśniczego w Lendzinach mieszkającego, który ich żądaniu zadosyć uczyni.

Pszczyzna d. 6 Października 1846 r.

(1r.)

Xiążęcy Urząd Leśniczy.